

Renaat Braem

'Het lelijkste/schoonste land ter wereld'

1910 - 2001

De rol van een architect? Hij leert het technische abc op school en gaat nadien aan de slag voor een klant. Hopelijk tot diens tevredenheid. Ja toch? Uiteraard niet. En zeker niet voor Renaat Braem, een visionaire architect die als geen ander zijn stempel drukt op de ruimtelijke ordening in Vlaanderen.

Steden die uit hun voegen barsten, vereenzaming, vervreemding: het houdt architectuurstudent Renaat Braem al hevig bezig in de jaren dertig van vorige eeuw. Braem stelt niet alleen vast, hij zoekt naar oplossingen.

De jonge Braem maakt deel uit van de Joe English Gilde, een Vlaams-idealistische, natuurgerichte jeugdbeweging. Hij leert er zijn vrouw Elza Severin kennen die later uitgroeit tot een bekende grafische kunstenaar.

De Lijnstad, zijn eindwerk aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten, slaat iedereen met verstomming. Hierin doorbreekt Braem de traditionele stadsmuren en brengt hij de mens terug naar de natuur. Via oordeelkundig opgebouwde satellietsteden. In het concept van Braem wordt de utopische stad opgetrokken langs het in het aanleg zijnde Albertkanaal tussen Antwerpen en Luik. De mosterd? Die haalt hij gedeeltelijk uit het collectieve denken van de Sovjet-Unie en het *Modernisme* van de kunst uit die tijd.

Foto: © Renaat Braemarchief OE

Le Corbusier, de wereldberoemde Zwitsers-Franse stedenbouwkundige.

In de jaren vijftig kan Braem zijn denkbeelden via een paar monsterprojecten van de stad Antwerpen helemaal doordrukken. Zijn opdracht voor een groots administratief centrum in de binnenstad beperkt zich grotendeels tot de bouw van de Politietoren, maar zijn Sociaal Huisvestingsproject is een voltreffer. De Torens van het Kiel groeien uit tot een van de belangrijkste architectonische realisaties uit die periode. Het is een erg doordacht, functioneel concept met gemeenschappelijke (groene) ruimtes, collectieve voorzieningen, contactbevorderende padjes,...

Braem is alomtegenwoordig in de jaren zestig. Vooral als architect natuurlijk, met opdrachten overal in het land. Van bescheiden privéwoningen tot gigantische collectieve projecten. Maar ook als publiek figuur. Hij werkt mee aan tal van belangrijke vaktijdschriften, duikt overal op in de media en schrijft messcherpe artikels. Met steeds als achterliggende gedachte: architectuur is nooit vrijblijvend maar staat ten dienste van de mens.

In 1968 schrijft Braem *Het lelijkste land ter wereld*, waarin hij het gebrek aan stedenbouwkundig beleid in ons land aanklaagt. 20 jaar later brengt hij met *Het schoonste land ter wereld* zijn memoires uit.

Braem is tijdens zijn hele schoolse leven erg slecht in... rekenen. 'En toch is bij mijn weten geen enkele van mijn torens intussen ingestort. Verbeelding is veel belangrijker dan rekenen.'

Foto: © Renaat Braemarchief OE

Inspiratie zoekend in zijn geliefde Franse Alpen

Niet veel later wint Braem de *Godecharleprijs*, een prestigieuze wedstrijd voor opkomende kunstenaars. Hij gebruikt het geld om zich de volgende twee jaar verder te bekwamen bij